

(กรอบ) การฝึกอบรม หลักสูตรกลางการปรับแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่
ภายใต้โครงการ ๕ ประสานสืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑

๑. หลักการและเหตุผล

เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้และเข้าใจถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและทำการเกษตร เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สร้างจิตสำนึกแห่งความพอเพียงในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านวัตถุ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม รวมถึงการปรับวิถีคิด ปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ ให้สามารถพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าตามแนวทางการบูรณาการและส่งเสริมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องภายใต้โครงการขับเคลื่อน ๕ ประสานสืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑

๒. วัตถุประสงค์

- ๑.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๑.๒ เพื่อให้มีการปรับแนวคิดการสร้างแรงจูงใจกับเกษตรกรในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ต้องเหมาะสม และสามารถนำไปประยุกต์เพื่อทำการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ในแต่ละขั้นได้
- ๑.๓ เพื่อให้เกษตรกรเกิดความมุ่งมั่นและตั้งใจสามารถพัฒนาตนเองได้ ตามแนวทางส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนของ ๕ ประสานสืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง

๓. ชื่อวิชาและรายละเอียดเนื้อหาวิชา รวม ๖ วิชา จำนวน ๑๒ ชั่วโมง ดังนี้

- ๓.๑ **ชื่อวิชา : แนวคิดและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** (จำนวน ๒ ชั่วโมง)

เนื้อหาวิชา : ความเป็นมาและความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการองค์ประกอบความหมาย ลำดับขั้นของการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในขั้นของการพึ่งพาตนเองและขั้นก้าวหน้า ประโยชน์และการยกตัวอย่างจากการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละด้าน

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดหลักการและองค์ประกอบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในการปฏิบัติตนภายใต้หลักความรู้และคุณธรรม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ : ๑) เกษตรกรเกิดความรู้และมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถแยกแยะถึงกิจกรรม/แนวทางในการปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตที่สอดคล้องตามองค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

๒) เกษตรกรสามารถดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและครัวเรือน

- ๓.๒ **ชื่อวิชา : เกษตรทฤษฎีใหม่** (จำนวน ๒ ชั่วโมง)

เนื้อหาวิชา : ความเป็นมาความสำคัญและรูปแบบของเกษตรทฤษฎีใหม่ (๓๐:๓๐:๓๐:๑๐) ลำดับขั้นของการพัฒนาเพื่อการพึ่งพาตนเอง การรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกันและการขยายเครือข่ายสู่ภายนอกวิถีและการดำเนินกิจกรรมการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ ประโยชน์และการยกตัวอย่างจากการทำเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่

วัตถุประสงค์ : เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในแนวคิดและหลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่ตามลำดับขั้นของการพัฒนาและแนวคิดการทำเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่

ผลที่คาดว่าจะได้รับ : ๑) เกษตรกรเกิดความรู้และมีความเข้าใจหลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่ ในทุกลำดับขั้นของการพัฒนาและมีความเข้าใจการทำเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่

๒) เกษตรกรสามารถดำเนินกิจกรรมการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ ในไร่นาของตนเองได้อย่างเหมาะสม

๓.๓ **ชื่อวิชา :** การลดต้นทุนการผลิต/ลดรายจ่าย (จำนวน ๒ ชั่วโมง)

เนื้อหาวิชา : วิธีการในการทำปัจจัยการผลิตต่าง ๆ โดยใช้วัสดุที่มีในไร่นา หรือวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น การใช้องค์ความรู้และภูมิปัญญาในการดำเนินกิจกรรมการเกษตรด้านต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ : ๑) เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ วิธีการนำวัสดุเหลือใช้ในไร่นา/วัสดุในท้องถิ่น มาผลิตปัจจัยการผลิตเพื่อใช้ในการทำการเกษตร และการดำเนินชีวิตประจำวัน

๒) เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาพื้นบ้าน ที่สามารถนำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเกษตรได้อย่างเหมาะสมกับภูมินิเวศและภูมิสังคม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ : ๑) เกษตรกรสามารถผลิตปัจจัยการผลิตจากวัสดุเหลือใช้และวัสดุในท้องถิ่น เพื่อใช้ในการทำการเกษตร ลดรายจ่ายในการซื้อปัจจัยการผลิต ลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในไร่นาได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุด

๒) เกษตรกรเกิดความรู้ภาคภูมิใจในการนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านการเกษตรมาดำเนินกิจกรรมการเกษตรในไร่นา และเป็นการอนุรักษ์ พื้นฟู องค์ความรู้ ภูมิปัญญาพื้นบ้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจากการดำเนินกิจกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับภูมินิเวศและภูมิสังคม

๓.๔ **ชื่อวิชา :** การสร้างผลผลิต/สร้างรายได้ (จำนวน ๒ ชั่วโมง)

เนื้อหาวิชา : การผลิตผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพมีความปลอดภัยต่อการบริโภค โดยเน้นการผลิตที่มีความหลากหลายเกื้อกูลกันตามหลักวิชาการและภูมิปัญญาท้องถิ่นวิธีการในการขยายโอกาสเพื่อสร้างรายได้จากผลผลิตที่เหลือจากการบริโภค และให้ความรู้ในการดำเนินกิจกรรมร่วมในรูปแบบกลุ่มและเครือข่ายในรูปแบบต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ : ๑) เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ วิธีการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพหลากหลายและมีความปลอดภัย โดยใช้หลักวิชาการผสมผสานกับความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒) เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจการจัดการผลผลิตที่เหลือจากการบริโภค เพื่อสร้างรายได้เพิ่ม และเข้าใจแนวทางในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับสมาชิกและชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ : ๑) เกษตรกรมีศักยภาพในการผลิตสินค้าเกษตรที่หลากหลาย มีความต่อเนื่อง มีคุณภาพ ปลอดภัยและเพียงพอต่อการบริโภคในครัวเรือน

๒) เกษตรกรมีความสามารถในการจัดการผลผลิตที่เหลือจากการบริโภคในครัวเรือน เกิดการแบ่งปันและการจำหน่าย ทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชนและสร้างรายได้เพิ่มให้กับครัวเรือน สามารถดำเนินกิจกรรมเกี่ยวเนื่องกับการเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ ร่วมกับสมาชิกและชุมชนได้ เช่น ตลาดนัดชุมชน การรวมกลุ่มเพื่อการผลิต การจัดตั้งธนาคารปัจจัยการผลิตหรือสินค้าเกษตร เป็นต้น

๓.๕ **ชื่อวิชา :** การจัดทำบัญชีครัวเรือน/บัญชีต้นทุนการผลิต (จำนวน ๒ ชั่วโมง)

เนื้อหาวิชา : ความรู้ในการจัดทำและวิเคราะห์บัญชีรับ-จ่าย ในครัวเรือน และการจัดทำและวิเคราะห์บัญชีต้นทุนในการทำการผลิตในไร่นา

วัตถุประสงค์ : ๑) เพื่อให้เกษตรกรสามารถจัดทำบัญชีครัวเรือน บันทึกรายรับ-รายจ่าย ที่เกิดขึ้นในครัวเรือนเพื่อการวิเคราะห์ที่มาของรายได้ และพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านต่าง ๆ หนี้สินและการออม ที่มีในครัวเรือน

๒) เพื่อให้เกษตรกรสามารถจัดทำบัญชีต้นทุนการผลิต บันทึกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการทำการผลิตทางการเกษตร เพื่อการวิเคราะห์ถึงความเหมาะสม แนวทางการปรับปรุงการผลิตให้เหมาะสม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ : ๑) เกษตรกรได้รู้สถานะทางเศรษฐกิจและพฤติกรรมการใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในครัวเรือน สามารถปรับเปลี่ยนลด ละ เลิก การใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น มีการวางแผนเพื่อการใช้หนี้สินและการออม

๒) เกษตรกรได้รู้ถึงต้นทุนที่เกิดขึ้นในการดำเนินการผลิต สามารถวางแผนการผลิตในไร่นา เพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ ลดค่าใช้จ่ายจากปัจจัยการผลิตภายนอก เพื่อให้สามารถวางแผนการผลิตได้อย่างเหมาะสม มีผลผลิตเพียงพอต่อการบริโภคและจำหน่ายเป็นรายได้เพิ่ม

๓.๖ **ชื่อวิชา :** การสื่อสารปฏิสัมพันธ์และจิตอาสา (จำนวน ๒ ชั่วโมง)

เนื้อหาวิชา : การสร้างความสัมพันธ์ร่วมกับสมาชิกในชุมชน การปฏิบัติตนตามหลักศาสนา สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองที่ดี

วัตถุประสงค์ : ๑) เพื่อให้เกษตรกรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ปัญหา รูปแบบในการดำเนินชีวิตร่วมกับเกษตรกรในชุมชนร่วมกันและสร้างความตระหนักถึงความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน

๒) เพื่อถ่ายทอดพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ และพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทย

ผลที่คาดว่าจะได้รับ ๑) เกษตรกรมีความเข้าใจ เกิดความรักสามัคคีในระดับครัวเรือน ชุมชน และสังคมมีความเห็นอกเห็นใจต่อสมาชิกในชุมชน มีจิตสาธารณะเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

ทั้งนี้ ส่วนราชการผู้รับผิดชอบการจัดฝึกอบรม สามารถกำหนดรายละเอียดเนื้อหาในหลักสูตรการฝึกอบรมให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับรูปแบบการทำกิจกรรม และสภาพภูมิณีในเขตพื้นที่ โดยพิจารณาร่วมกับปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่

๔. วิธีการฝึกอบรม

- ๔.๑ การบรรยายให้ความรู้โดยทีมวิทยากร
- ๔.๒ ฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรมและการสาธิต
- ๔.๓ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

๕. วิทยากร

- ๕.๑ ข้าราชการจากหน่วยงานในพื้นที่ / ส่วนกลาง ตามที่ได้รับมอบหมาย
  - ๕.๒ ปราชญ์ชาวบ้านโครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
  - ๕.๓ เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ ที่มีความรู้และเข้าใจถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ และมีแปลงเรียนรู้พร้อมทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติได้
  - ๕.๔ เกษตรกรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือของหน่วยงานอื่น ที่ได้ดำเนินกิจกรรมการจัดอบรมเกษตรกรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ และมีแปลงเรียนรู้พร้อมทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติได้
- (สามารถ Download ข้อมูลศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ที่ <http://www.opsmoac.go.th> — เกษตรกรรมยั่งยืน — งาน/โครงการที่สำคัญ)

๖. สถานที่จัดอบรม

ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในพื้นที่ สปก. และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม ๒๕๖๐ จำนวน ๒ วัน (ไม่พักค้างคืน)

๘. งบประมาณ

กรมต้นสังกัด (ส่วนกลาง) จัดสรรงบประมาณลงให้กับส่วนราชการสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดตามจำนวนเกษตรกรที่รับผิดชอบในพื้นที่รายจังหวัด (รายละเอียดประมาณการค่าใช้จ่ายตามเอกสารแนบ)

๙. ผู้บริหารโครงการ/ผู้ดำเนินการจัดอบรม

ผู้บริหารโครงการ

๙.๑ คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แบบเบ็ดเสร็จของจังหวัด (SC) ทำหน้าที่บูรณาการตารางการฝึกอบรมฯ ของจังหวัดให้มีความสอดคล้องสามารถทำให้การจัดฝึกอบรมเกิดประสิทธิภาพ

ผู้ดำเนินการจัดอบรม

๙.๒ หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่รับผิดชอบพื้นที่และได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อการฝึกอบรมตามหลักสูตรกลาง

๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการทำเกษตรทฤษฎีใหม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ภูมิสังคม การดำเนินชีวิต และการทำการเกษตร

ค่าใช้จ่าย (กรณีจัดฝึกอบรมในศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ๒ วัน ไม่พักค้าง)

รายการค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/เกษตรกร ๑ ราย	งบประมาณ(บาท)
ค่าอาหาร	
ค่าอาหารหลัก ๒ มื้อ x ๑๐๐ บาท	๒๐๐
ค่าอาหารว่าง ๔ มื้อ x ๒๕ บาท	๑๐๐
ค่าตอบแทนวิทยากร (พร้อมทีมงาน)	
ชั่วโมงละ ๖๐๐ บาท x ๑๒ ชั่วโมง = ๗,๒๐๐ บาท	๑๘๐
หารด้วยจำนวนเกษตรกรเฉลี่ยรุ่นละ ๔๐ คน	
ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการจัดฝึกอบรม	๔๐
ค่าพาหนะไป-กลับสำหรับ เกษตรกร	๑๔๐
รวม	๖๖๐

- สรุป
- ๑) ทุกรายการสามารถถัวจ่ายกันได้
  - ๒) จำนวนเกษตรกรต่อรุ่น ปรับได้ตามความเหมาะสม
  - ๓) ค่าพาหนะเกษตรกรเบิกเท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน ๑๔๐ บาทต่อราย